

BARNE- OG FAMILIEDEPARTEMENTET
Postboks 8036 DEP
0030 OSLO

Deres referanse:

Vår referanse:
2020/967-2-
F41

Saksbehandler:
Gunnhild Masterbakk

Dato:
16.12.2020

Tilsvar høring - Forslag til endringer i forskrift om fosterhjem

Viser til "Høringsnotat om endringer i forskrift om fosterhjem" med frist 21.12.20.

Dagens Lov om barneverntjenester er gjort gjeldende gjennom "Forskrift om lov om barneverntjenesters anvendelse på Svalbard", med unntak av Lov om barneverntjenester § 6-9 og § 3-2a.

Vi viser til kommunikasjon i forbindelse med Kvalitets- og strukturen reformen i barnevern prp.73 L (barnevernreformen) pkt. 16.3, hvor det fremgår at departementet vil foreta en nærmere vurdering av om det bør være særlige ordninger for Svalbard, og at slike unntak må gjøres i forskrift om lov om barneverntjenesters anvendelse på Svalbard.

Longyearbyen lokalstyre ser at med bakgrunn i særegne forhold og øyas beliggenhet, er det flere forhold gjeldende fosterhjem som ikke vil la seg gjennomføre og/eller ikke vil være til beste for barnet på Svalbard. De særlige forholdene gjør at barneverntjenesten ikke har forutsetninger for å kunne ha et helhetlig ansvar på fosterhjemsområdet. Svalbard har ikke anledning til interkommunale samarbeid slik på fastlandet, og vil heller ikke omfattes av kommunereformen.

Longyearbyen lokalstyre ønsker å vise til vedlagte kopi av høringsinnspill gitt av Longyearbyen lokalstyre av 07.06.2016 og Sysselmannen på Svalbard av 07.06.2016 og 04.04.2019, samt Longyearbyen lokalstyre tilsvar per mail av 25.07.2019.

Longyearbyen lokalstyre jobber i forhold til stortingets oppdrag gjennom Svalbardmeldingen. Noen av dens hovedprinsipper er å ivareta særegne forhold på Svalbard, å opprettholde et familiesamfunn. I denne står det at man ikke skal utvide de tjenester som finnes per idag. Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester og Lov om sosiale tjenester gjelder ikke på Svalbard. Per idag gjelder heller ikke Lov om barnehager og i Lov om grunnskolen og den videreåande opplæringa står det også punkter som sier gjelder "så langt det passer".

Ut fra de særlige forholdene på Svalbard, vil vi knytte våre kommentarer til tema vist i deres høringsnotat s. 4, pkt 1.1, 4. avsnitt, strekpunkt 3, 4, 5 og 6.

- **Tredje strekpunkt:**

- **Ansaret for godkjenning av fosterhjem legges til omsorgskommunen**

Longyearbyen lokalstyre ser utfordringer ved at omsorgskommunen skal godkjenne fosterhjem

UNIKT, TRYGT OG SKAPENDE

- ved ønske om å plassere barnet til et fosterhjem på Svalbard, fryktes det at de særegne forhold, lange avstander og behov for lokal kompetanse og erfaring med det totale tjenestetilbudet til barn og unge på stedet, - vil være vanskelig og om ikke umulig å ha kjennskap til og å gjennomføre for landets kommuner. Bare avstanden og øyas tilgjengelighet i seg selv anses som ikke forsvarlig ved nyetablering av fosterhjem på Svalbard. Ved hastverk i plasseringer vil denne utfordringen forsterkes ytterligere.
- ved vurdering av barnets beste i godkjenning av fosterhjem, forutsetter det særdeles god kunnskap om de særegne forhold på Svalbard. Det finnes ikke per idag slik kjennskap i alle landets barneverntjenester.
- ved vurdering av barnets særlige behov ved plassering, gjøres dette ut fra gjeldende kjennskap til barnet – ofte kjennskap i en vanskelig periode i barnets liv hvor flytting og brudd til nære relasjoner er nylig foretatt eller skal foretas snarlig. For de aller fleste barn som er plassert utenfor hjemmet av barnevernet, fortsetter utredning av barnets behov også etter plassering. Ved en godkjenning av fosterhjemmet før plassering, vil det være sannsynlig at det er særlige behov hos barnet som ikke er kartlagt og da følgelig ikke kan hensyntas ved en godkjenning før plassering. Særlige behov som avdekkes etter plassering som f.eks. krever helsetjeneste vil i meget liten grad være mulig å imøtekomme på Svalbard. Viser til innledning og lover som ikke gjelder og/eller gjelder kun delvis. Flere instanser finnes ikke på Svalbard.
- den nye kvalitets- og strukturreformen legger vekt på en helhetlig tjenesterekke for barn og unge. Denne finnes ikke på Svalbard da ikke alle lover/lovhjemler er gjort gjeldende på Svalbard.
- Svalbard er et lite lokalsamfunn med begrensede ressurser og høy grad av endring i befolkningsstruktur. Svalbard er ikke et livsløpssamfunn. Det er anerkjent at fosterbarn har behov for stabilitet, kontinuitet og forutsigbarhet ved plassering i fosterhjem. Longyearbyen lokalsamfunn er et samfunn i særdeles stor endring til enhver tid, som gir lite forutsigbarhet for barn med særlige behov. Det er høy turn-over gjeldende bemanning i både barnehage og skole, og andre som er tilknyttet barn og unge.
- for nesten alle barn i barnevernet er det vurdert samvær med biologisk familie. Nylige saker som har gått for EMD, har gitt barnevernet en dreining til å anerkjenne nærhet og kjennskap til biologisk familie i større grad en tidligere. Det vises allerede i gjennomgang av fylkesnemndenes vedtak, som nå gir samværsutmålinger med høyere antall treffpunkt enn for bare noen få år siden. En godkjenning av fosterhjem på Svalbard vil medføre uforholdsmessig høy belastning for barnet i reiseavstand, tidsbruk og fravær fra fosterhjem og dagtilbud (skole/barnehage/jobb) for å kunne gjennomføre av samvær.

• **Fjerde strekpunkt:**

Undersøkelses- og opplysningsplikt for omsorgskommunen dersom barnet plasseres i fosterhjem i annen kommune

Longyearbyen lokalstyre forvalter barnevernlovens anvendelse i Longyearbyen etter delegasjon fra stortinget. Sysselmannen utøver barneverntjenester på Svalbard for bosetting utenfor Longyearbyen. Longyearbyen lokalstyre er ikke en kommune, men drives tilsvarende en kommune. Forvaltningsloven er gjort gjeldende. Utgifter til plassering av barn på fastlandet refunderes av staten etter dagens forskrift om lov om barneverntjenesters anvendelse på Svalbard .

- ved behov for plassering av barn i fosterhjem på fastlandet, vil det kreve høy grad av tilstedeværelse og møtevirksomhet for å gjennomføre en forsvarlig utredning av et mulig fosterhjem. En slik prosess bør og skal etter de nye forskrifter gjøres grundig.

Det vil være utfordrende for Longyearbyen barne- og familietjeneste å foreta en slik fullstendig utredning av hjem på fastlandet. Utfordringen ligger både i avstand og tidsbruk for en slik godkjenning. Det vil måtte brukes uforholdsmessig lang tid for reise og opphold for slik godkjenning, og i noen tilfeller vil en måtte starte en slik godkjenning i flere hjem før en finner det hjemmet som er egnet til akkurat dette barnet

- en forsvarlig godkjenning av fosterhjem på fastlandet vil kreve et formalisert samarbeid mellom omsorgskommunen, fosterhjems kommunen og Bufetat. I en travel hverdag er det ikke alltid like enkelt å få til et slikt samarbeid. Det ønskes at det legges føringer i lov eller forskrifter om fastlandskommuner og Bufeats plikt til å bistå Longyearbyen lokalstyre i en slik godkjenning.

- **Femte strekpunkt:**

- Plikt for barneverntjenesten til å dokumentere vurdering av om noen i barnet familie eller nære nettverk kan være fosterhjem**

Med bakgrunn i Svalbards særegne lover og avtaleverk, er det et høyt antall utenlandske borgere i Longyearbyen. Dette gjenspeiler seg også i barnevernssaker og de plasseringer som foretas. Det er ikke alltid barn som plasseres til fastlandet, har foreldre som har dokumenter nok til å kunne reise inn i landet for å gjennomføre samvær med sine barn. Dette gjelder også i kontakt med øvrige familie og nettverk. Per idag er ca 42% av barnebefolkningen i Longyearbyen av utenlandsk opprinnelse.

- For Longyearbyen lokalstyre er det mange nasjoner en måtte forholde seg til i en vurdering av familie til barnet. Dette er ressurskrevende, og i noen tilfeller umulig å få til. En god nok slik vurdering vil forandre et større samarbeid med UDI og Bufdir sin avdeling for barnevern over landegrensene. Dette er et meget spesialisert arbeid, som anses som en urimelig høy belastning for et lite lokalsamfunn som Longyearbyen. For å få til en slik god nok utredning og vurdering, vil en være avhengig av et formalisert samarbeid med andre deler av sentral forvaltning på nasjonalt nivå.

- **Sjette strekpunkt:**

- Ansaret for generell veiledning overføres fra Bufeats til kommunen**

Med bakgrunn i at Svalbard er en øygruppe med begrenset transportmulighet til fastlandet, gir det i utgangspunktet en utfordring med oppfølging av fosterhjem. For mange kommuner ligger fosterhjem slik at oppfølgingsbesøk og veiledning kan gjennomføres iløpet av 1-1/2 arbeidsdag. For Longyearbyen barne- og familietjeneste innebærer enhver enkel oppfølging i fosterhjem minimum 3 arbeidsdager (inkl. reise og enkelt besøk), og i noen perioder på året 4 arbeidsdager pga. flytider.

- For Longyearbyen barne- og familietjeneste krever det ofte dobbelt og noen ganger 3 ganger så lang tid for samme utøvelse av tjeneste som kommuner på fastlandet utøver. Det er idag utfordrende å få til lovpålagte oppfølgingsbesøk i fosterhjem. Ansvar for at veiledning skal gjennomføres kan tillegges Longyearbyen Lokalstyre, men hvor det er en forutsetning at kjøp av tjeneste da videre refunderes gjennom dagen ordning for Svalbard gjeldende barn plassert på fastlandet.

- **Syvende strekpunkt:**

- Krav om at oppfølgingen skal være helhetlig og tilpasset det enkelte barn og fosterforeldre**

Med bakgrunn i særegne forhold på Svalbard, så er ikke alle lover og/eller lovparagrafer gjort gjeldende på Svalbard.

- En helhetlig og tilpasset oppfølging av barn og fosterforeldre vil forandre et lovverk som er gjeldende for en sammenhengende tjenesterekke. Blandt annet rett til Individuell plan er ikke gjort gjeldende på Svalbard. Dette er en av de virkemidlene kommuner på fastlandet har for å kunne imøtekomme helhetlig tilbud. For beboere i Longyearbyen vil det være vesentlige deler av lov og forskrifter som ikke gjelder for å imøtekomme en helhetlig og tilpasset tjeneste.

- **Høringens kap 7 Økonomiske og administrative konsekvenser**

De særlige forhold på Svalbard og samfunnets størrelse, medfører begrenset antall ansatte innenfor området barnevern i Longyearbyen. Longyearbyen lokalstyre er helt uenig i høringsnotates siste setning siste del s.19 "...forventes ikke å gi økte utgifter for kommunesektoren..".

- Longyearbyen er ikke en kommune, likevel praktiseres lokalstyrets arbeide i stor grad på lik linje med en kommune. En plikt for små tjenester i utkantstrøk til å gjennomføre en foreslått undersøkelse- og informasjonsplikt, vil medføre store økonomiske konsekvenser. Dette både gjeldende bruk av personell-ressuser og økonomiske-ressurser. Dette vil ytterligere forsterkes i de tilfeller hvor flere fosterhjem må utredes før en finner det fosterhjemmet som er egnet for barnet. Barneverntjenesten frykter for at man opplever seg tvunget/fanget til å godkjenne et hjem, fordi det er begrensede muligheter for å reise på flere godkjenninger for å finne det som er best for barnet. For Longyearbyen lokalstyre vil det gi særlige belastninger ut fra Svalbards beliggenhet og tilgang til offentlig transport.

Oppsummering for høringssvar gjeldende ny forskrift om fosterhjem

- Longyearbyen lokalstyre ber om at forskrift om fosterhjem ikke gjøres gjeldende i sin helhet på Svalbard, men at momentar tas inn i en revidering av "Forskrift om lov om barneverntjenesters anvendelse på Svalbard".
- Longyearbyen lokalstyre ser det som ikke forsvarlig at alle landets barneverntjenester skal kunne gis anledning til godkjenning av fosterhjem på Svalbard
- Longyearbyen lokalstyre ser det som hensiktsmessig at det legges føringer for at kommuner og/eller bufetat har en plikt til å bistå Longyearbyen lokalstyres godkjenning av fosterhjem på fastlandet, slik at dette gjøres forsvarlig på tross av avstander.
- Longyearbyen lokalstyre ser det som utfordrende å gjøre en forsvarlig vurdering av barnets familie og nære nettverk som mulig fosterhjem, da utenlandssk opprinnelse for barnebefolkningen per idag utgjør ca 42%. Det vurderes at slik kompetanse og ressurser til gjennomføring ikke er mulig ut fra dagens Svalbardmelding av tjenesteoppdrag.
- Longyearbyen lokalstyre ser at det innenfor dagens ramme og Svalbardmeldingen, vil være vanskelig å imøtekomme tilstrekkelig god nok tilstedeværelse for forsvarlig og god oppfølging ved veiledning i fosterhjemmet. Det bes om at det legges føringer for en plikt til samarbeid mellom LL og fosterhjems kommunen og/eller bufetat i slik veiledning. Det bes om at gjeldende ordning med refusjon av kostnader tilknyttet fosterhjem på fastlandet videreføres.
- Longyearbyen lokalstyre vurderer det slik at foreslåtte krav om at oppfølgingen i fosterhjem skal være helhetlig og tilpasset det enkelte barn og fosterforeldre, ikke vil være mulig å gjennomføre så lenge ikke alle landets lover er gjort gjeldende på Svalbard. LL vurderer det slik at fosterhjemsgodkjenning for nye fosterhjem på Svalbard ikke bør gis anledning til i verken lov eller forskrifter.

Konklusjon:

- Det kan ikke gis anledning til at kommuner kan godkjenne fosterhjem som ligger på Svalbard
- Det må vedtas en særlig ordning for Svalbard når barnevernloven endres
- Det må utarbeides en tilhørende forskrifter gjeldende den nye barnevernlovens anvendelse på Svalbard inkl. forskrift om arbeid i fosterhjem, som må foreligge på samme tidspunkt.
- Longyearbyen lokalstyre er ikke enig i høringsnotatets uttalelse om at det ikke forventes økte utgifter, derimot ser Longyearbyen lokalstyre en betydelig økning i økonomiske utfordringer ved forskriften. En slik endring som vil være gjeldende på Svalbard, fordrer at det gis refusjon til Longyearbyen lokalstyre i alle deler av forvaltningen rundt godkjenning av fosterhjem.

Med vennlig hilsen

Gunnhild Masterbakk
enhetsleder barn og unge

Dokumentet er ekspedert elektronisk og har derfor ikke håndskrevet signatur.

